

collegiale visitatie
meer dan
een kijkje nemen bij de collega's

reinhilde.everts@vsko.be

PROEFTUINEN

PROEFTUINEN

collegiale visitatie
'Ik zie, ik zie wat jij niet ziet'

Prof. Peter Van Petegem
en Paul Cautreels

WISO

PROEFTUINEN

collegiale visitatie
wat is het niet?

- ≠ bij elkaar op visite gaan
- ≠ raad vragen aan collega's
- ≠ doorlichting zoals door inspectie

WISO

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

wat is het wel? (1)

- teams van leraren en of directies (visitatieteams)
- uit twee of meer scholen
- gaan op vrijwillige basis
- als *kritische vrienden*
- beurtelings bij elkaar op bezoek

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

wat is het wel? (2)

- om doelgericht informatie te verzamelen
- over de kwaliteit van de bezochte school en over de inspanningen die de school levert om die kwaliteit te verbeteren

---

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

wat is het wel? (3)

- visitatieteams geven over wat ze gezien, gehoord en gelezen hebben een waardeoordeel
- en doen aanbevelingen om de kwaliteit van het werk in de gevisiteerde school verder te ontwikkelen en te verbeteren

---

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

domein van

- beleidsvoerend vermogen van de school
- integrale kwaliteitszorg
- interne zelfevaluatie
- collegiaal leren

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

overbrugging van de 'kloof' tussen

- interne en
- externe evaluatie

beiden hebben positieve en negatieve kanten

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

een leerproces

collegiaal samen

leren zien

om te leren

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

een leerproces

- de bezochte school leert uit de conclusies van het team
- als lid van het team leer je uit de gehanteerde technieken
- elke school leert via de teamleden uit de opgedane ervaringen

---

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

sfeer van vertrouwen

- het visitatieteam
  - controleert niet
  - komt als kritische vriend op bezoek
- de bezochte school
  - stelt zich vragen over haar ontwikkeling
    - heeft een SWP, een SVP, prioriteiten
  - gooit alles 'open' in het visitatieteam

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

traject

- verschillende visitaties worden over één schooljaar gespreid
- overleg met partnerscholen en beslissing tot instappen: liefst in het voorafgaande schooljaar → organisatiecomfort

---

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

beslissen

- blijft een stap in het onbekende
- positieve ervaringen van anderen
- steunt op
  - vertrouwen
  - de wil om er iets goeds van te maken

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

visie van school op schoolontwikkeling

- moet korps aanmoedigen om 'ja' te zeggen
- maakt dat je het als school aandurft een uitdaging aan te gaan

---

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

voorbereiding (1)

- vastleggen van visitatiedata
- vormen van de teams
  - zoeken naar evenwicht
  - opname van 'externen'
- voorzitter aanduiden
  - aparte voorbereidende vorming
  - liefst geen directie

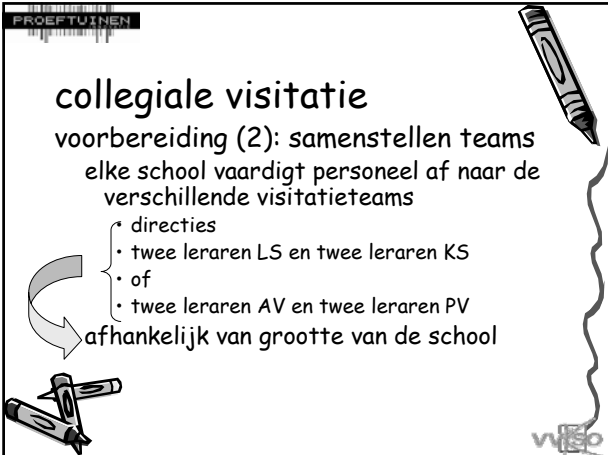
PROEFTUINEN

collegiale visitatie

voorbereiding (2): samenstellen teams
 elke school vaardigt personeel af naar de
 verschillende visitatieteams

- directies
- twee leraren LS en twee leraren KS
- of
- twee leraren AV en twee leraren PV

afhankelijk van grootte van de school

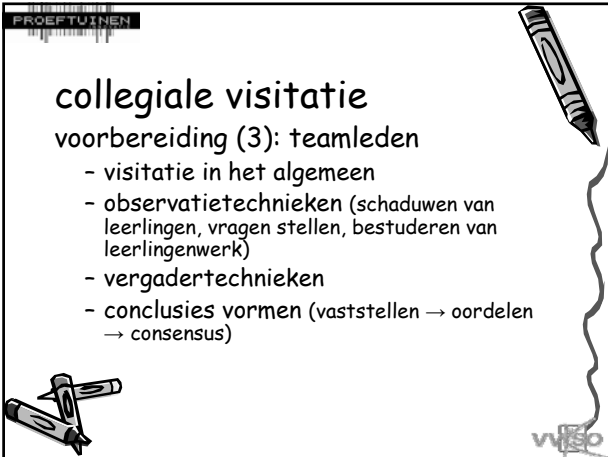

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

voorbereiding (3): teamleden

- visitatie in het algemeen
- observatietechnieken (schaduwen van leerlingen, vragen stellen, bestuderen van leerlingenwerk)
- vergadertechnieken
- conclusies vormen (vaststellen → oordelen → consensus)

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

voorbereiding (4):

- belangrijk: team van bezochte school
- documentatie bezochte school
- ten slotte
  - wie observeert waar en wie?
  - waar bevinden zich de lokalen?

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

visitatie zelf

- scholen worden om de beurt bezocht door telkens andere leraren en directieleden uit de partnerscholen
- 3 opeenvolgende dagen met 3x andere focus

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

concreet verloop dag 1

- focus: het leren van de leerling
- observatie (= shadowing)
  - vaststellingen verzamelen
- teamvergadering
  - overleg over te weerhouden vaststellingen
  - reflectieve analyse van leerlingenwerk
  - onderwerpen bepalen voor verder onderzoek

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

concreet verloop dag 2

- focus: het onderwijzen van de leraar
- observatie van leraren
  - vaststellingen verzamelen
- teamvergadering
  - presentatie verbeterproject door kernteam
  - overleg over te weerhouden vaststellingen
  - formuleren van eerste conclusies
  - onderwerpen bepalen voor verder onderzoek

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

concreet verloop dag 3

- focus: de school als organisatie
- interviews met ouders, ondersteunend personeel, schoolbestuur i.v.m. schoolcultuur, sociale processen, beleid
- teamvergadering
  - te weerhouden vaststellingen
  - conclusies en aanbevelingen afwerken van rapport

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

van rapport naar actie

- presentatie: informerend, niet argumenterend
- rapport
  - momentopname
  - richtingaangevend, niet oplossingsgericht
  - correct en constructief
    - herkenning
    - uitgangspunt voor verdere acties
  - niet bindend

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

krachtlijnen (1)

- sluit dicht aan bij de actuele context van de school
- krachtige impuls voor (collegiaal) leren en diepgaande professionalisering van alle betrokkenen
- richt de aandacht op de kerntaak van de school: het leren van de leerling

---

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

krachtlijnen (2): drie dagen

- onderdompeling vs. oppervlakkige kennismaking
- veelzijdig vs. beperkt
- groei in bewustzijn vs. algemene indruk
- meer interactie vs. afstandelijkheid

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

aandachtspunten

- voorbereiding van het schoolteam
- training van shadowing en analyse van leerlingenwerk
- dubbele rol van de voorzitter
- tijdstip presentatie rapport

PROEFTUINEN

collegiale visitatie

afsluiter

"Het charmante van collegiale visitaties is dat niet alleen de bezochte school er wat aan heeft - ook de leden van de visitatiecommissie gaan stevast verrijkt naar huis. Een advies aan een collega is immers een appel aan jezelf!"

(Harm Klifman, senior advisor educational governance)
